

138

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIO y REDACCIO: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20 botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA per. etas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

LA TRAMPA DE LAS REFORMAS

—Mestre: 'ls aucells de rapinya no s' hi agafan ab llosa.

sent sa missió primera
atreure tot lo fá baix sa bandera
y ab má ferma extirpar tot lo dolent.
Aboli 'ls privilegis odiosos,
tallar d' arrel tot lo que sigui abús
y emplear ciutadans escrupulosos
qu' en cambi els seus debers siguin celosos
y no fassin dels cárrechs un mal us.
Dels drets de tots en lògica defensa
davant la lley igual tothom será:
perque á la llibertat no 's fassi ofensa
pensi tothom que acaba allá ahont comensa
la llibertat de un altre ciutadá.
Deixém l' antagonisme que 'ns degrada
y unimnos donchs, ab franch desinterés,
donguém de cor y ab fé ferma pitrada,
y tindrém la República anyorada
ja sens perill de pérdréla may mes.

JEPH DE JESUS.

LAS REFORMAS

o 's parla avuy de altra cosa que de la criatura que ha donat á llum el Mónstruo, ell tot sol, sense ajuda de ningú. Ell sol ha engendrat y ell sol ha parit lo plan de reformas cubanas, en las soletats de son gabinet d' estudi, tancat hermèticament, donantse cops al front ab el mango de la ploma, é interrompent á cada punt lo vol de la mateixa sobre 'l paper, ab monóclechs del tenor següent:

«¡Qué 'n soch de gran! ¡Qué 'n soch de inmens! ¡Qué 'n soch de inconmensurable!... Quan me veig al mirall jo mateix m' espanto!... Jo sol valch mes que tota Espanya. Jo mano y Espanya calla. Jo dispo y Espanya entrega tot lo que té, sanch y diners: basta que jo li exigeixi. Jo decreto la guerra y la pau á la mida del meu gust. Aquí no hi ha mes govern que jo. Lo sistema constitucional de la nació está basat en la meva constitució física. Espanya mira malament porque jo soch guerro.

Y á continuació tris... tras... Vinga redactar capítols, bases, articles del projecte de reformas, prescindint de tot: dels seus companys de ministeri, dels Cossos legislatadors, de l' opinió pública, de tots los elements de cooperació directa ó indirecta que imposan las lleys vigents y las conveniencias de la nació.

Aixís de un mateix tret mata dos pardals. Mentres prepara las reformas per la isla de Cuba, realisa una gran reforma en lo govern de la Península. Y si aquelles son encare y serán durant molt temps, avants de arribar á la práctica, un problema sumament difícil, la reforma peninsular es ja un fet irrefutable.

Si, senyors: ja avuy ningú pot negar que sobre las ruinas esmicoladas de un sistema constitucional viciós y amanyat, s' hi aixeca prepotent é incontrastable 'l poder absolut de un sol home, d' ell, de 'n Cánovas. Lo Mestre Titas queda elevat á institució única, á dictador y derogador de lleys, á dispensador de premis y de càstichs, de llibertats y de restriccions, de caricias y palmetassos.

Ni ell podia arribar á mes, ni Espanya á menos.

Pero per escalar aquestas alturas se necessita l' impuls del geni y las alas de l' águila.

Y en cambi, 'l nostre amo no posseheix mes que 'l gas de la fatuitat.

Inflat com un globo aerostàtic se n' ha anat enlayre. ¡Quí sab si una ventada adversa farà donarli 'l cap girrell!... ¡Quí sab si no podent resistir las pressions atmosféricas que afronta ab imprudencia, reventará en lo moment mes inesperat!...

¿Qué será llavors del patrimoni nacional? Perque en la barqueta del globo s' ho emporta tot: l' honra d' Espanya, 'l seu porvenir, la seva riqueza malbaratada, la seva sanch pródiga, los títuls de possessió de las sevas un dia ricas y opulentas colonias... Y tot aixó 's pot perdre en un instant, al impuls de una mala ratxada, al esclat de un llamp brotat dels núvols tempestuosos.

¡Cara, ben cara pagarém llavoras l' última calaverada senil del Mestre Titas!...

Repasant l' obra de las reformas que acaba de brotar del seu cacúmen, brindada als cubans com á únic medi per acabar ab los desastres de la guerra, s' hi descubrixen á cada moment las senyals de una irremediable decadencia.

Lo preámbul que la precedeix no es l' expressió sincera de un enteniment sá y robust, ni l' accent de un cor que palpita ab desembrás, ni molt menos encare lo treball literari de una ploma experta, traduhint ab claretat y precisió 'ls dictats de la conciencia.

A la llegua 's descubrix que 'l part del escriptor académich ha sigut difícilíssim, gracias als antecedents del home polítich. Ell, reaccionari de tota la vida, en vá s' esforsa pera fer creure que lo que avuy afirma siga

la confirmació de lo que ahir deya y pensava, sino tot lo contrari. Lo color negre no pot tornarse blanch. Cánovas, enemich sistemàtic de las reformas, no pot ser reformista. Cada hù serveix per lo que ha nascut, y ell va neixer reaccionari.

Se dirá que ha acoertat lo sufragi universal, lo jurat y otras instituciones democráticas, y que de la mateixa manera pot aceptar las reformas aplicables á la isla de Cuba. Pero si ha de cumplirlas com ha cumplert fins ara las lleys democráticas, millor será que no las acepti ni las proposi.

De tota institució política val mil vegadas mes un enemich franch que la combati á cara descuberta, que un enemich embossat que fingint acceptarla 's dediqui á corromprela y la desnaturalisi.

Per aixó quan en dos ó tres passatjes del preámbul de reformas insisteix en donar seguretats als cubans de que no 'ls enganyará y procedirá ab la major llealtat, mes que la confiança, inspira 'l rezel, y un rezel per cert molt justificat. A Cánovas, prototipo de la falás política restauradora, no hi ha mes que olorar, per dirli: —Ja 't coneix herbeta que 't dius marduix.

Y 's diu marduix, marduix mes que may, quan entra á explicar lo que serán las reformas.

Obra de componenda, pastel mal amassat ab elements que no lligan, no per satisfacer los anhels francament lliberals, ni las aspiracions francament conservadoras.

Als cubans que suspiran per tenir vida propia al amparo de l' autonomia 'ls ofereix un cos sense ánima, una complicada máquina composta de rodajtes que no engranan, incapás de produhir ni una partícula de treball útil. Tal es la institució de aquell Consell administratiu format mitj per elecció, mitj per privilegi y speditat en la major part de sas funcions al arbitre del gobernador general. Tal la formació de las corporacions provincials y municipals ab molta vida propia, segons los termes de la lley, y en realitat subjectas, com ho están las de la Península, á la voluntat omnímoda del caciquisme.

Y entre las facultats concedidas á aquestas corporacions y 'ls medis de coartarlas otorgats als representants del poder central, ¡quánt y quánt conflictes no

UN QUE LAS ESPERA

Quando vengan las refolmas ya me tienen regidó!...

s' hi endavinan! ¡quántas y quántas dificultats de cada día, de cada instant no 's preveuen desd' ara!...

Lo únic que concedeix als fills de Cuba es una major facilitat per aspirar á determinats empleos. Los cubans demanan llibertats y 'l Mestre Titas els ofereix credencials. Lo medi de sempre; lo mateix medi que s' usa á Espanya per contenir los impulsos de la oposició basada en las ideas, en los anhels de llibertat y de progrés. Lligant los gossos ab llangonissas, s' evita que mosseguin y que cassin. Maquiavelo ja ho va dir: «Corromp y gobernarás.»

En cambi la qüestió aranzelaria 's queda enlayre. Lo dictador no ha tingut la franquesa de abordar-la. Bé s' entrevéu no obstant que podrà ser resolta á esbatzegadas, en dany de la producció espanyola y á benefici exclusiu y directe dels amichs dels Estats Units, que tant ens han ajudat á mantenir la nostra soberanía á Cuba.

Enlayre 's queda així mateix la qüestió referent al dret de sufragi, que si á Espanya es universal, encare que no 's practiqui, á Cuba es limitat. Y 'ls que s' han llansat al camí de la rebelió, difícilment deixarán lo fusell qu' empunyan, sino se ls posa á las mans la papeleta electoral, qu' en tot país ben regit es l' arma pacífica pera pendre part en los combats de las ideas y en lo triunfo de las solucions que l' opinió considera mes beneficiosos al bé del país. No implantantse 'l sufragi universal, Cuba, ab reformas ó sense reformas, fora sempre patrimoni exclusiu de las oligarquías de allá, mes ó menos lligadas ab las que aquí campan pels seus respectes.

Per últim també ha quedat enlayre la qüestió financiera. ¿Quí ha de pagar los vidres trencats en la guerra: 'ls cubans ó 'ls peninsulars? ¿Sobre quin pressupost ha de pesar lo deute abrumador creat pels errors y 'ls despilfarros de las situacions monárquicas? Lo Mestre Titas deixa sense plantejar ni molt menos resoldre una qüestió tant important, tal vegada la mes grave de totes las que tenen que ventilarse en lo pavorós conflicte cubá.

Y preten que la seva elocubració desequilibrada siga la galleda d' aygua que apagui l' incendi de la guerra, y asseguri la soberanía d' Espanya sobre aquell territori!...

Si ho arribava á conseguir, lo veneraríam com á un Déu, reconeixentli la facultat sobrenatural de fer miracles.

Pero desgraciadament, mes aviat es de temer que 'l projecte de reformas canovinas, lluny de desarmar als insurrectes, encare contribuirá á alentarlos en sa devastadora empresa, resolta á portar la guerra fins al aniquilament de son propi país, fins al agotament de las foras de la mare patria. No creurán ni en la sinceritat de 'n Cánovas ni en la eficacia del seu projecte... més aviat se figurarán que revela un síntoma de debilitat... y ¡amunt y tiros, mentres rebin armas y municions dels Estats Units!...

Mil vegadas s' ha dit que 'l remey adequat á la situació desesperada de Cuba no 's troba en la farmacia de 'n Cánovas, ni figurá tampoch en la farmacoepa de la monarquia.

L' autonomia es una solució francament republicana. Per la seva naturalesa, forma part de las exponténeas creacions de la flora de la República.

Unicament la que 's cria en lo camp republicá te l' eficacia preconizada per la ciencia y l' experiencia.

Diguéulos als cubans: —Espanya desde avuy recobra la plenitud de la seva soberanía: lo poble espanyol romp totas las lligaduras que 'l tenfan subjecte y destrueix tots los artificis que s' oposavan al seu progrés. En la voluntat de la nació, lliure á la fi de imposadas tuteladas, radicará en lo successiu la constitució de tots los poders públichs. Espanya 's declara autónoma. ¿Voleu serho vosaltres baix las mateixas bases y en armonía ab lo mateix sistema?

Diguéulos aixó, y 'ls sentiments dels espanyols de allá y de aquí quedarán units sense rezels, ni segonas miras, y 'l conflicte tan pavorós avuy haurá trobat una solució natural y satisfactoria per tots.

Pero aixó que no pot ferho en Cánovas, ni cap monárquich: te de realisarho 'l poble espanyol, apelant als ressorts poderosos de la seva voluntat.

Sols la República es la pau.

P. K

LAS REFORMAS

—¡Ja m' ho temia qu' en Cánovas ens daria un asperpento!
¡Veyén de qué 'n diu reformas el sátropa malaguenyo!
¿Reformas, aquest pastitxo?
¡Jo desde luego protesto!
¡protesto enérgicamente!...
—(PACO ROMERO ROBLENO.)

—El projecte está trassat ab unas miras molt amplias.

pero jo tinc els meus duptes,
y 'l milló es callar, per ara.
Ni aprobo, ni desaprobo,
ni 'm disgustan, ni 'm agradan,
ni prenc més resolució
que... veure venir.—(SAGASTA.)

—¡Ves si aixó no dona rabia!
¡Tant que ho vaig dir quan vaig serhi!
«Don Antón, no sigui tonto,
«dongui las reformas, créguim.»
¿Per qué llavors no ho va fer
y ara, cambiant de criteri,
las hi aboca pel broch grós?
¡Quins homes, eh?—(DON ARSENI.)

—No sé perquè se 'm figura
que per la seva ocurrencia
d' enredarse ab las reformas
venrem al Mónstruo per terra.
¡Així apendrà á no renyir
ab las personas entesas
qu' en cassos com ara aquest
poden guiarlo!—(SILVELA.)

—Ni la flexible palmera
que s' alsa en el desert libich,
ni l' Acropolis d' Atenas,
ni 'ls misteris del món fisich,
ni 'l cetro de Carlomagno,
ni 'ls monuments monolítichs,
son tan grans com las reformas
que aném á dar.—(DON EMILI.)

—¿Son ben fetas las reformas?
¿Son, com aseguran altres,
un verdader disbarat
que 'ns donará més d' un xaseo?
Los que coneixen l' assumptio,
que procurin estudiarho:
que jo, ingénuament ho dich,
no hi entench res.—(CASTELLANO.)

—Jo trobo qu' están molt bé,
que tenen la mar de gracia
y que 'ls verdaders cubans
las haurán de rebre ab palmas.
¿Que m' erro de mitj á mitj
en els meus cálculs? Pnes, nada...
Aquí da fin el sainete:
perdonad sus muchas.—(CÁNOVAS.)

—Si las reformas fereixen
la producció nacional
y 'ns sacrifican en aras
dels senyors americans;
si representan la pérdua
del gran mercat d' Ultramar,
¡que se 'n vajan las reformas
al dimoni!—(UN FABRICANT.)

—Si las reformas acaban
ab la guerra desseguida
y 'ls soldats que ara hi ha á Cuba
tornan tots á la península,
y puch abraçar al meu fill
ab salut y ab alegría
¡benehidas las reformas!
—(UNA MARE DE FAMILIA.)

C. GUMÁ.

AS noticias de Cuba señalan una
serie de combats parciais sense im-
portancia decisiva.

La columna Tal troba á la partida
Qual, causantli dos morts y tres fe-
rits.

Altras vegadas els morts son tres
y 'ls ferits dos.

Los insurrectes menjan tunyina; pero á petitas dossis.
Anant seguint aixís, de primer s' acabarà la paciencia
d' Espanya que 'l barril de la tunyina.

Las noticias de Filipinas no acusan tampoch grans
novedats.

Lo general Polavieja está fent los preparatius neces-
saris per empendre l' atach de Cavite. Y aquells frares
que durant lo mando de 'n Blanco semblava que tenían
frisansa perque no embestia de drèt aquella plassa forta
sense medir las conseqüencias, avuy se resignan silen-
ciosos á que passin las senmanas y 'ls mesos, sense que
'n Polavieja comensi las operacions.

Bé es veritat que de tant en tant s' efectúa un que al-
tre fusellament á Manila, y aixó ajuda als frares, que son
molt devots, á anar passant lo rosari.

Cada cap que cau, es un granet que passa.

No puch ferhi més: quan veig republicans com alguns
de Valencia que s' reuneixen en *meeting* per proclamar
entre discursos de tons exagerats, la titulada *unión re-
volucionaria*, no puch menos de pensar: —Y quina
alegría deu tenir lo govern, cada vegada que surgeix
una discordancia en lo camp republical...

Lo de la *unión revolucionaria*, per una revolució que
no s' fá mes que ab la llengua, será si s' vol un alarde
que vesteix molt als que 'l fan; pero que en cambi des-
pulla á la República de la seva forsa.

En lo *meeting* de Valencia va acordarse ademés cons-
tituir una lliga patriótica, alegar recursos ab que fo-
mentar la *unión revolucionaria* y fins admírinse del sigi-
lo ab que intenta conspirarse!... obrir un cens en ques
inscriguin tots los revolucionaris.

Naturalment que si aquest cens caygués un dia en
poder de las autoritats, cap dels inscrits tindria perque
abrigar lo mes mínim temor.

De uns revolucionaris tan mansos se 'n riurán sem-
pre 'ls governs de la monarquia.

Encare que s' tracti d' un estimat company de redac-
ció, no podém passar per alt el donarlos á vostés una
noticia de carácter literari.

C. Gumá, el celebrat autor de tantas y tantas obras
festivas, acaba de publicarne un' altra ab el titol de *Un
casament á proba*.

Vejin l' anunci que va en lo lloch corresponent d'
aquest número, y s' enterarán de las circunstancias de la
nova producció, que apenas acaba de donarse á llum y
ja está com qui diu agotantse.

Veritat es que per dos rals no s' pot demanar més
xispa, mes humor ni mes espontánea frescura.

Si volen riure y olvidar de Cuba, de Manila, de la
peste y de las demás plagas que 'ns amenassan, llegei-
xin *Un casament á proba*.

Diu un telegrama de Nova York que un barco carre-
gat de elements de guerra destinats als mambissos, no
va poder sortir de un dels ports de la Unió á causa de la
vigilancia dels vapors de guerra que tenen ordre severa
de no permétre la sortida de cap expedició.

Aixó estaria molt bé, si 'l preu de aquesta compla-
cencia no sigués el que tothom presúm.

Los *yankees* tal vegada no enviarán mes armas á Cu-
ba; pero será ab la condició de que 'l govern espanyol
els permeti enviarhi géneros en condicions arancelarias
ventajosas per ells.

Quan s' acabi la guerra á Cuba, comensará la fam á
Catalunya.

Lo bisbe de Salamanca, báculo en ristre, las ha em-
presas, contra 'l digne y sabi Sr. Montero, catedrático
de Dret Penal de aquella Universitat.

No sols ha excitat als alumnos á abstenirse de assis-
tir á l' aula, sino que ademés s' ha dirigit al ministre
de Foment demanant la destitució de un home cientí-
fich, volgut y admirat de propis y d' extranys.

Vels'hi aquí una segona edició en perspectiva del cas
de D. Odón de Buén.

Aquests moderns inquisidors, pera fer boca, comen-
san á saborejar unas quantas olivetas; pero lo qu' es al
rostit no hi arribarán.

A no ser que 'ls lliberals espanyols arribin á perdre
per complert la dignitat y la vergonya.

En lo periódich *Le Temps* s' hi llegia días enrera la
noticia detallada dels grans treballs qu' está fent Italia
per aumentar la seva marina de guerra.

Entre 'ls barcos que te encarregats á la casa Ansaldo
s' hi conta 'l *Giuseppe Garibaldi*, enterament idéntich
al *Cristóbal Colón* que va adquirir Espanya en lo mateix
arsenal. Es un barco del mateix port, de las mateixas
dimensiones, y de una construcció enterament igual.

No hi ha mes que una petita diferencia en lo preu.
El *Giuseppe Garibaldi* costará 12 milions de liras al
govern italiá.

Y 'l *Cristóbal Colón* ha costat 21 milions de pessetas
al govern espanyol.

Traslado aquesta noticia al ministre Beranger, per si
creu convenient explicar la rahó de aquesta diferencia
de preu, pera coneixement de aquest poble espanyol,
tan generós, que quan s' invoca 'l nom de la patria, no
repara en sacrificis.

Es precis saber de una vegada si 'l zel dels ministres
correspon á l' abnegació patriótica del país.

Un forat que s' ha engolit els 11 milions que repre-
senta la diferencia de preu entre un y altre barco, es
prou gran per engolirse no un ministre sol, sino tot un
ministeri, y segons com haja sigut, fins alguna cosa
mes.

Deya en Mañé y Flaquer en sa dominical del diu-
menje que 'n Martínez Campos es el mes afortunat dels
nostres generals.

¡El mes afortunat!...

Aixó será segons com se mira. La fortuna d' Espa-
nya no l' ha feta pas ni ab la restauració borbónica, ni
ab la campanya de Cuba.

Ara per lo que respecta á la fortuna seva... ¡quí sab
Mare de Déu!...

Un problema perfectament plantejat pel simpálich
Motin de Madrid:

«Per qué s' baten els soldats espanyols á Filipinas:
per l' integritat de la patria ó per sostenir la dominació
frailuna?»

«Si es per lo primer no dich res; pero si es per lo se-
gón, francament, crech que tots los frares plegats no
mereixen que un sol espanyol llensi una sola gota de la
seva sanch.»

«No son ells els que l' han armada? Donchs que la
desarmen.»

«Ademés, cap ocasió millor que la present pera de-
mostrar que contan ab l' ajuda del Cel. Demáninli que
'ls rebeldes deposin las armas, y esperin confiats en sos
convents.»

«¿Qué las depositan? Miracle patent, y benehit siga 'l
Senyor. ¿Qué no? Donchs ja está coneguda la voluntat
de Deu. Alsa! A embarcarse cap aquí y que las tropas
s' encarreguin de posar en cintura als sublevats.»

«¿Quánt apostém que aquest tracte no 'ls hifa pesa?»

Avuy qu' está procedintse á la renovació de las vinyas des-
truhidas per la filoxera, tot lo que tendeix á facilitar lo bon
éxit dels costosos treballs dels viticultors redunda en bé de la
classe y de la riquesa pública. L' empelt dels ceps americans,
es una de las operacions mes delicadas. Donchs bé, á assegurar
lo bon éxit de aquest treball, contribuix lo protector de suro
que ha ideat lo Sr. J. Rabassa, del carrer de la Palma de Sant
Just, núm. 12, Barcelona, y pel qual ha tret privilegi de in-
venció. Totas las revistas agricolas s' ocupan ab elogi de
aquest senzill medi de protegir los empelts, qu' es ademés de
segur, sumament económic. Creyém prestar un servey als vi-
nyaters donantlos coneixement de aquesta útil novetat, segurs
de que quan la coneguín y l' hajan ensajada 'ns ho agrahirán.

CARTAS DE FORA.—*Santa Eugenia del Congost*.—Perque la
dona de un pobre peó de la carretera, en ausencia del seu ma-
rit, no vá voler cedir á las pretensions místicas de un burot ne-
gre molt amich del contrabando, y perque aná després á con-
tar aquest cas á alguns vehins, lo citat peó s' ha vist trasladat
á un altre punt distant, sufrint la seva pobra familia un perjuri-
dici de consideració.—Y ara vejin de quina manera certs bu-
rots practican las ordenansas evangélicas que manan tornar bé
per mal.

Tarrassa.—Segons carta de un jove entusiasta s' ha
constituit en aquella ciutat sempre liberal un circulo de jove-
ntut republicana. L' esforç del jovent sempre generós es el que
mes deu apreciar en los temps actuals de apatia y escepticis-
me. ¡Avant, donchs, y no desmayar, que 'l porvenir pertany
als joves!

Capellades.—Los lliberals de aquesta vila han vist ab
gran disgust l' acort del Ajuntament, destinant mil duros de
fondos municipals á la reconstrucció de la iglesia que temps
enrera va cremarse. Contrasta aquesta generositat ab la taca-
nyeria dels senyors del municipi quan se tracta de fer milloras
de verdadera utilitat. Alguns dels nostres carrers están fets
una llástima: 'l de la Pastora, mes que una via pública sembla
un torrent. Per arreglarlos no hi ha may un céntim, ni quan
els vehins de dit carrer de la Pastora, s' avenen com s' aven-
nian, á costejar del seu peculi la meytat de las obras que devian
ferse. Aixís es com s' administran los intereses de aquesta
desgraciada localitat.

SENSE CARETA

UN JESUITA DE LIVITA (1)

A societat torpe é injusta li bada totas las portas,
l' empeny fins á las més altas posiciones, li ompla d'
or las arcas, l' adula y l' ensuperbeix.

La Naturalesa sabia y justa li nega una comple-
ció forta, un cos robust. Tenen sas orelles una
transparencia que assusta; lo seu nas aguñech acat-
bat en punta com lo bech de un aucell de rapinya, espanta. Lo
més fiach dels nostres treballadors despreciaria sas migradas
camas y sos esquilits brassos, enterament inútils pera la her-
mosa lluyta de la vida. Telas galtes esgroguehidas, enfonzats
los ulls, los llabis aclivellats y descolorits, ossosas las mans y
'l front formant ab las cellas un sngul brutalment agut.

Es un degenerat que, per divina lley inexorable, está desti-
nat á desaparéixer.

Mirat per darrera evoca la idea del *púicoide* de Darwin.
Vist per davant sembla una garsa de plomatje negre. De per-
fil recorda l' aucell egipci qu' empinat en las ruinas de la esfín-
ge, contempla tranquil los desbordaments del Nilo, sort, indi-
ferent, com si 'ls dolors de la Humanitat no haguessin de arri-
bar fins á ell, deu de una civilitació morta.

Si viu es gracias á Brown Sequard que li injecta suchs vitals;
si te gust es perque Blancard lo proveheix de pindolas de ferro
y fósforo; si digereix es perque Scott li ompla 'l pap d' oli de
fetje de bacallá... Son cos funciona per la virtut de marevello-
sos especifichs, y s' cren tení ánima perque aixís li donan á en-
tendre sos hábils secretaris.

Aquest, comerciant que may ha sentit parlar de conténcia,
li entrega las minutas del interés compost ab que ha de pagar-
li l' empobrit Estat. Aquest altre, explorador de artificiosa mo-
ral de sagristia, li senyala 'ls tnguris ahont hi ha donas que á
causa de la fam se prostitubren. El de més enllá, fúliculari
que signé á la Universitat, necessitat de apendre las trampas
de las lleys, li ensenya la manera de matar als periódichs que
defensen la llibertat, que ensenyan los debers al poble y coope-
ran al perfeccionament de la seva inteligencia. L' últim secre-

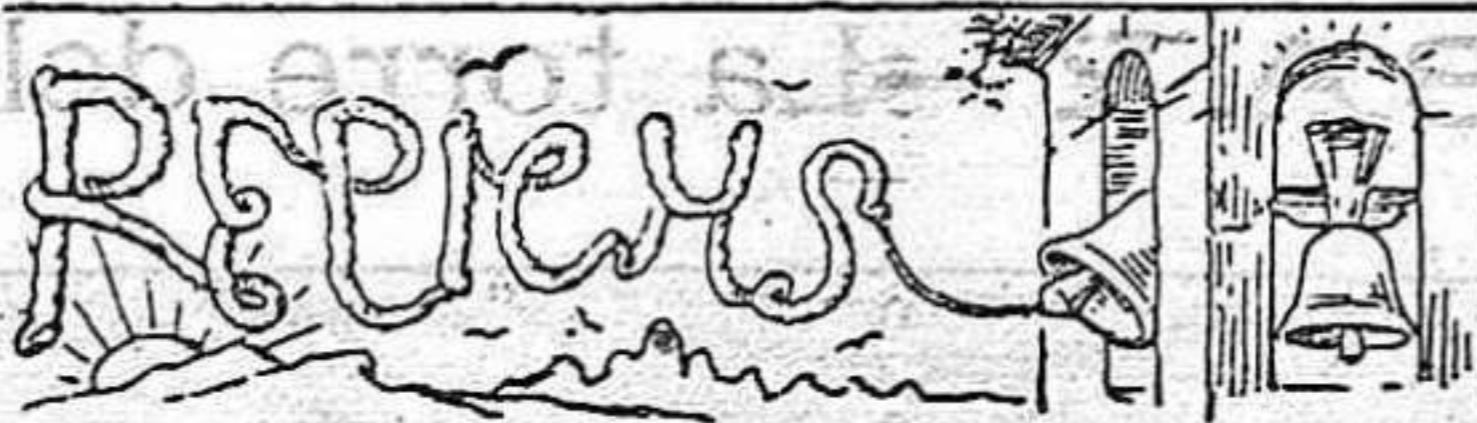
(1) Traduhim de *El País* aquest retrato. Vostés dirán si 'l coneixen.

ACTUALITATS (per J. LLUÍS PELLICER.)

A n' el mercat de Cuba feuli un nus á la qua

moviment; las foras se n' hi van a ulls vistos. ... ¡Se 'ns acaba senyor doctor, se 'ns acaba! —
 L' home arronsá las espallitas.
 —Jo faig tot lo que zé, y si voltéz han d' estar continuament ficante en mi y criticant lo meu procediment curatiu, tant ze valdrá que...
 —¿Vol que li manifestém la veritat?—digné á boca de jarro al doctor Zopaz un dels parents que formava part de la comisió:—hi hem perdut la fé en el seu sistema. Aixó d' aplicar per tot l' aixarop de palo-seco, ens hem convenut de que no resulta.
 —¡Y donchs!—preguntá 'l doctor, entre sorprés é indignat per aquella irreverencia:—¿quin zistema zeguirian voltéz?
 —Un altre...
 —Pero, á veure, expliquis, ¿quin?
 —S' hauria de comensar per llensar aquesta medicina.
 —¿Qué mez?
 —Y en lloch de tractar á la malalta ab aixarop de palo-seco, aplicarli exclusivament una untura de reforma.—
 Al sentir alló, el doctor se 'ls tregué de davant ab quatre fístichs, barbetejant qu' ell sabia de sobra lo que s' feya, que no necessitava consells de ningú y que aixó de l' untura de reforma era una bestiesa que segurament hauria sortit de algun manicomi, perque á cap persona sensata se li podia ocórrer aplicar semblant procediment á una malalta que no necessitava altra cosa que palo, palo y mes palo...
 Pero la enfermetat s' aná agravant y els parents de donya Cubita estavan ja á punt d' acabar la paciencia, quan un dia reben la visita inesperada del metje que vé á comunicarlos una grata noticia.
 —Vinch á dirloz que al fi hi trobat el verdader remey que convé á la malalta.
 —¿Quin es?
 —El bálzam de reforma.

ASTA á la iglesia portan las sevas diferencias els fusionistas barcelonins.

Ab motiu de la mort de la senyora de 'n Sagasta, dimecres, els fusionistas del carrer Nou de la Rambla van celebrar uns funerals á la capella de la Casa de Caritat, mentres al mateix dia y á la mateixa hora 'ls del carrer del Vidre 'n celebravan uns altres á la iglesia de Sant Just.

En l' acte del ofertori, 'ls de 'n Maluquer resaren l' antifona: «Sant Just tornarà per casa», y 'ls de 'n Comas y Masferrer lo psalm penitencial: «Ja aném al Hospici en cotxe.»

Lo benaventurat D. Práxedes deu haverse quedat mitj turulato davant de la religiosat de que han donat mostrars las dos pandillas que s' disputan ab la seva benehida gracia, la clau del rebost municipal.

Contra l' alcalde de Sant Andreu de Palomar, senyor Castells (a) Rey s' ha presentat una denuncia molt grave.

vas declara trobarse disposat á sostenirlo, mentres gobierni.

Lo qual no vol dir res. En Cánovas, als generals en campanya 'ls fa servey de barber: de primer els ensabona: després els afayta. Y molts cops á repel.

* *

Com á successor de 'n Weyler designan uns á n' en Primo de Rivera.

Perque es lo que necessitan las reformas: un primo. Altres, y entre ells l' ex-héroe de Sagunto, patrocina la candidatura del general Blanco.

En tot cas, D. Ramon, avants de comprometre's será menester que preguntí:—¿Qué hi ha freres á Cuba?

Freres no crech que n' hi haja, á lo menos per ara.

Lo que hi ha es cada fray!...

¡Y cada frau qu' esgarrafa!

Creghim á mí, general: que no li donguin cinch estutxes no entri. Aixís y tot l' ex-héroe de Sagunto rebia cada codillo que ab una mica mes la sessió li costa l' ánima!

La Puríssima Concepció (vapor) ha varat á Batabanó. El Sant Ignaci de Loyola ha fet explosió á Pasajes. La llanxa Santa Eulalia torná á Tarragona desarbolada y 'ls seus tripulants anunciaren que vejeren naufragar en alta mar á la Verge del Carme.

Diguin que si continua aquesta mala ratxa, á l' hora menos pensada se 'n va á pico tota la cort celestial.

LA PESTE DE BOMBAY

EN LA ESTACIÓ VICTORIA.—La multitud, presa del pánich, fugint de la ciutat apestada.

—¡Y bueno! ¿No es lo mateix que nosaltres ja li haviam indicat?
 —¡Oh!... No zenyorz: en primer lloch, voltéz deyan untura de reforma y jo dich bálzam; en zegon lloch hi ha la qüestió d' oportunitat: lo que llavorz hauria zigut una tonteria, ara ha de donaroz resultats admirables.
 —De módo que vosté creu que aquest es el moment oportú...
 —Zi zenyorz; déixime aplicar el bálzam á la meva manera, y jo rezponch del éxit.
 La familia, davant de las seguretats d' un home tan universalment reputat com el doctor Zopaz, autorisa l' cambi de sistema.
 Posant immediatament mans á l' obra, l' ilustre Zopaz aplicá l' bálzam de reforma á la pacient ab una profusió verdaderament andalusca.
 Bálzam per aquí, bálzam per allá, bálzam al cap, bálzam als peus: no hi hagué un sol punt del cos de la malalta que no participés poch ó molt del bálzam.
 La infelis s' ho deixá fer tot, ab una resignació admirable; pero fos que ja sigués tart per recorre á aquella medicina; fos que 'l bálzam no estés pron ben fet; fos que 'l doctor s' hagués equivocat una vegada més, donya Cubita continuá agravantse, agravantse hasta l' extrém de que la familia dupté resoltament de la ciencia del senyor Zopaz y determiná enviarlo á passeig.
 La escena fou violentíssima. El metje s' defensava, alegant totes las excusas que se li ocurrian, per quedar bé; pero la discussió ya anar enredantse; d' altercat se convertí en disputa, y al cap-de-vall vingué á posarse en net que 'l doctor Zopaz no es tal doctor, sino un vulgar curandero.
 Després d' aixó, la familia sembla que tracta de confiar la malalta als cuydados del doctor Tupé, que segurament den ser tan doctor com l' altre.
 ¡Pobra senyora Cubita, es ben bé de planye!

FANTÁSTICHE.

Se tracta, segons assegaran, de l' empleo de una cantitat en unas obras que no van efectuarse, y en jornals pagats á personas, que segons ellas assegaran, ni van treballar, ni van rebre un céntim, y á algunas altres... que todavla no existen.
 Y á pesar de tot, no falta qui assegura que al Rey de Sant Andreu no li passarà res.
 Podria molt ben ser, perque avuy, en plé domini del caciquisme, 'ls reys son inviolables.
 Mes probable es que s' encausi al denunciand. Denunciar á un Rey constituheix un delict de lesa-magestat.

Pera acabarse de convencer de que D. Anton, desde la categoria de Mónstruo ha passat á la categoria de Deu no hi ha més que recordar lo que va fer ab los vascongats ab motiu de la insurrecció carlista y lo que vol fer ab los mambissos ab motiu de la insurrecció cubana.
 Als vascongats els va pendre l' autonomía perque s' havian sublevat.
 Y precisament per haverse sublevat, pensa concedir l' autonomía als cubans.
 Aquestas caparradas únicament se comprenen venint de un déu de la Mitologia.
 Lo difícil de averiguar es ab qui aquest déu monstruos té mes semblansa: ab Júpiter ó ab Momo.

Assegaran que per plantejar las reformas cubanas será rellevat lo general Weyler, per mes que 'n Cánovas

A París ha sigut batejat un fill del comte de Casserta. Ha sigut padrina la reyna Isabel de Borbon.
 Y padri en Carlets, ó sigui 'l rey de las húngaras.
 Los padrins han menjat confits procedents de la mateixa cerimonia.
 ¿Quina diferencia entre 'ls confits de sucre que saborejan los prínceps y 'ls confits de plom qu' en nom de l' una y de l' altre se repartian ab tanta prodigalitat los liberals y 'ls carlins, en las distintas guerras civils que han assolat á Espanya en lo que va de sigle!...

Ha cridat l' atenció que la Duquesa de Montpensier, en lo seu testament haja legat lo magnífich Palau de Sant Telm al arquebisbe de Sevilla perque pugua destinarlo á seminari.

La familia de la Duquesa ha vist ab verdader disgust aquesta deixa piadosa.

¡Amigo, paciencia!... Hem arribat á uns temps tan venturosos, que bé podém dir:—«Los morts al sot y 'ls bens al clero!»

Lo gran projecte de reformas de 'n Cánovas, el primer efecte que va produhir sigué una baixa considerable en la cotificació dels valors públichs.

D. Anton podrá dir:

—Ja ho veýeu: davant de la meva Magestat Cessárea s' arronsa tothom: hasta la bolsa.

Parlant de que ja torna á bellugarse pel camp de la

BOMBAY—La torre del Silenci

peroné, va escapar-se un'altra vegada de caure del ministeri.

Es molta sort la de D. Práxedes i veritat?

Lo ministre dels Estats Units prop del govern d'Espanya s diu Mister Taylor, que traduït literalment vol dir Sr. Sastre.

Si logra'l tractat de comerç que pretén y que li ha mitj promés en Cánovas, los productors catalans podran dir que aquest sastre ls haurá tallat una bona americana.

Una exclamació del Mónstruo:

—Jezenyafiarze: no hay en España quien zea más partidario que yo de la autonomía.

No'n fa poch de temps qu'estém veient que ningú pot posárseli al davant en matèria de defensar l'autonoseva.

De Zaragoza han sortit algunas companyas de infantèria ab la missió especial de auxiliar la recaudació de contribucions en algunas zonas de aquella provincia, ahont son molts los contribuyents que ja no saben de que fer diners pera pagar las quotas que ls corresponen.

¡Potser la presencia dels fusells millorarà las condicions econòmicas del país!...

Ab tot, y ja que de fer vomitar als contribuyents se tracta, ja cal que s recomani als soldats qu'en lloch de carregarlos ab pólvora, ls carreguin ab tártaro emélich.

A L'INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Ga-na-plé.
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—La festa del blat.—Guimerá.
- 3.ª GEROGLIFICE.—Tot viu boi: la naturalesa.

Han endevinat las tres solucions los ciutadans S. Pradell, C. Rondinayre, Un Esgarria-erías, Matussalém y J. Ribot de Fuster; n han endevinadas 2 Pepet de l'Ala, Mico-demus y Un Sagareta, y 1 no més, Pau Piu y Entresbés.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans T. Piñol, Melón Cansado, Peret de Gracia, J. Pellicer, Res mes per ara, Entresbés, E. Agilaga, Un Blanench, M. D., Rafel Homedes, J. y C. Calongins, E. V. (Aprenent Calongí, Antón Grau, Rosés (Calongí), P. Giralt de Vilafranca, y S. Carbonell S.—Lo qu'envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans Pepet de l'Ala, Tap de Suro, J. Staransa, Ruy de Gorch, J. Aubert M., Escolá Vilafranquí, Felions Petit, Arrós y Fideus, E. Boadella y Vidal, Afarta Canaris, Ricardo Anguela, Rapévi, Gonnella poétich, Arrossayre Vilafranquí, y Noy de Tarrassa.—Insertarem alguna cosa de lo que'ns envian.

Ciudadá A. Gassé (Tarrassa): Ja haurá vist que ho consigném; pero en prosa.—J. Ferrer Roig: Es llástima que no estiga escrit ab una mica mes de correcció, porque ho insertaríam ab gust.—Estrella Raig de Sol: Lo qu'envia es fluixet.—F. Leporace: Enterats. Reiteri ls envíos.—J. Oliveras: Ens agrada mes l'última que la primera, la qual adoleix be certes inconexions.—Ramonet R.: Va molt bé: ho publicarem.—Félix Cana, La composició resulta massa naturalista: procurarem anar publicant las aceptadas.—Surisenti: Va bé.—A. Armengol de B.: Li agrahim molt l'envío de la composició; pero la considerém mes propia per l'Almanach que pel periódich. Permetém, donchs que la reservém al indicat objecte.—Mistos: Adoleix de certes incorreccions fillas de la Precipitació ab que, sens dubte, versifica. En quant al pensament esta bé.—Fidel Delfi: Lo qu'ento es molt gastat y la versificació no es tampoch gayre recomanable.—J. Bruguer C.: La composició es fluixa.—J. Puig Casanovas: Va bé.—Japet de l'Orga: Idem idem.—Lluís G. Salvador: Lo mateix li dihem.—Un pelat de Clatell: Sense la firma que'n respongui no admetém cap escrit de aquest género.—L. C. Callico: Queda acceptada la seva composició.—J. C. Colomé: No va mal: procurarem publicarla.—T. March: Enterats de la notícia que'ns dona; pero no la farem pública per evitar que aquell pirata literari se'n aprofiti.

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.

Introducció dels cadàvres dels apestats en una de las necrópolis conegudas per Torres del silenci, ahont quedan insepults, a disposició dels corps y altres aucells de rapinya.

política en Romero Robledo, senyal evident de que l'horisó s'aclearix, diu La Publicidad:

«Después de la lluvia salen los caracoles»

Los caragols... y ls Ulimachs, compare.

Es precis distingir, y evitar que ls caragols, que després de tot son bons per menjar, pugan enfadarse ab motiu de certas comparacions.

Aquest dia deya un fusionista empedernit:

—Perque vejeu la bona estrella de'n Sagasta: en lo moment en que se li havia armat la gran conjura per trèureli'l mando del partit, se li mor la senyora, y ara per llástima que li tenen el deixan tranquil.

Lo mateix fusionista recordava que fracturantse'l